

Třicáté šesté číslo *Slova a smyslu*, které právě otevíráte — anebo jehož elektronickou verzí listujete — profiluje několik studií věnovaných výrazným postavám moderní (nejen) české literatury a kultury: Karlu Hlaváčkovi, Franzi Kafkovi, Miladě Součkové, Karlu Teigemu, Jiřímu Langerovi, Egonu Hostovskému a Ivanu Olbrachtovi. Obsahuje však studie a recenze s větším záběrem historickým — od humanistické literatury po komunistické mytologie — i teoretickým — od pojmu realismu k současné teorii lyriky. Svěbytný celek pak tvoří texty vázané k Geně Otokara Fischera udělené v roce 2020 Neilu Stewartovi za jeho knihu věnovanou časopisu *Moderní revue*: vedle laudatia Alfrun Kliems a přeložené kapitoly z jeho publikace je to ještě důkladná recenze z pera Lucie Merhautové.

Ve **Studiích a skicách** se nejprve Marie Škarpová zabývá rolí klášterů v 17. století jakožto center hagiografické i jiné textové produkce. Vrstevnatá podoba autorství v tomto prostředí zahrnovala vedle autora textu také další iniciátory, jak ukazuje příklad Bridelových svatoivanských legend, jejichž vznik je spojen s klášterní komunitou ve Svatém Janu pod Skalou a osobností tamějšího opata, pozdějšího pražského arcibiskupa Matouše Ferdinanda Sobka z Bilenberka. Michal Charypar ve studii věnované anglosaským koncepcím literárního, resp. i uměleckého realismu na základě široké rešerše analyzuje vztah realismu a reality, teoreticko-historické uchopení jednotlivých fází realismu a soustředí se i na specifický případ realismu historického. Některé aspekty vztahu teoretického myšlení a vizuální umělecké praxe Karla Teigehe se snaží osvětlit Tanya Silverman: v kontextu jeho důrazu na poezii se soustředí na napětí mezi Teigehe vizuální tvorbou 20. let a pozdějšími surrealistickými kolážemi. Ondřej Pavlík v článku o „poutnicích a vyprávění“ sleduje nejprve peripetie, jimiž do českojazyčného prostředí pronikaly reflexe a adaptace chasidských vyprávění, a poté se věnuje prózám Jiřího Langera, Egona Hostovského a Ivana Olbrachta, svérázně tento typ vyprávění přepracovávajících a současně reflektujících zkušenost autorů s prostředím haličských Židů. Interpretaci *Vlastního životopisu Josefíny Rykrové* jakožto „labyrintu paměti“ s využitím řady konceptů paměťových studií přináší příspěvek Kamily Woźniak. Sylva Fischerová se pak soustředí na mytologie komunistické diktatury, a sice na případ mytologizace Lydie Korabelnikové, údernice působící v moskevském obuvnickém závodě Pařížská komuna, která se stala jednou ze vzorových hrdinek práce pro celý socialistický blok. Pozoruhodné a pro fungování novodobých mýtů v barthesovském smyslu příznačné je ovšem to, že

v československém prostředí zakotvil její obraz jakožto tkadleny pracující na mnoha stavech zároveň.

V **Kritických rozhledech** recenzuje Kateřina Smyčková první díl publikace editované Lucií Storchovou *Companion to Central and Eastern European Humanism. Volume 2: The Czech Lands*, Barbara Storchová se věnuje první české andersenovské monografii skandinavistky Heleny Březinové, Václav Maidl se vyrovnává s knihou Václava Vaňka *Obrazy života v české literatuře*, Andrea Králíková píše o českém překladu *Teorie lyriky* Jonathana Cullera, Klára Soukupová o knize Pavla Zahrádky a Johany Kotišové *Když je kritikem každý. Výzkum sémantiky estetického hodnocení* a oddíl uzavírá zmiňovaná recenze monografie Neila Stewarta *Bohemiens im böhmischen Blätterwald. Die Zeitschrift Moderne revue und die Prager Moderne* od Lucie Merhautové.

Rubrika **Překlad** pak vedle laudatia k udělení Ceny Otokara Fischera Neilu Stewartovi právě za tuto knihu přináší překlad kapitoly *Hlaváček a Kafka*, v níž autor komparativně interpretuje Hlaváčkovu báseň v próze *Subtilnost smutku* a Kafkovu *Proměnu*, a to s ohledem na různé koncepce dekadence a na reaktualizaci Deleuzova a Guattariho pojetí menšinové literatury.

Red.

The 36th issue of *Slovo a smysl* that you have just opened — or that you are now browsing in digital version — revolves around important figures of (not exclusively) Czech literature and culture in the modern era: Karel Hlaváček, Franz Kafka, Milada Součková, Karel Teige, Jiří Langer, Egon Hostovský and Ivan Olbracht. It also includes articles and reviews that run the gamut from humanist literature to communist mythology, and from the concept of realism to current theories of the lyric. An especially interesting ensemble is formed by texts dealing with the Otokar-Fischer-Prize, awarded in 2020 to Neil Stewart (for his book dedicated to the journal *Moderní revue*), including a *laudatio* by Alfrun Kliems, a chapter from Stewart's book in Czech translation, and a detailed review by Lucie Merhautová.

In the ***Studies and Sketches*** section, Marie Škarpová focuses on the role of monasteries as centres of hagiographic and other textual production in the 17th century. Authorship, in this environment, is a particularly layered practice, involving many others besides the 'author in title'. Škarpová looks specifically at the legends of Saint Ivan by Fridrich Bridel, the genesis of which is linked directly to the monastic community in Svatý Jan pod Skalou and its abbot, future Prague archbishop Matouš Ferdinand Sobek of Bilenberk. Michal Charypar analyses the relationship of realism to reality in his study on Anglo-American conceptions of literary and artistic realism. Based on a wide bibliographic research, Charypar's study also deals with the theoretical-historical conceptualisation of the individual phases of realism, and the specific 'genre' of historical realism. Tanya Silverman looks closely at the relationship between theoretical thought and visual artistic practice in the works of Karel Teige, emphasizing the role played by poetry, as well as a certain tension between Teige's visual works from the 1920s and his later surrealist collages. In his article on 'pilgrims and narratives', Ondřej Pavlík examines the path that brought the reflection and adaptation of Hasidic legends to the Czech Lands, analysing fiction works by Jiří Langer, Egon Hostovský, and Ivan Olbracht — all authors who incorporated features of Hasidic narratives, drawing in part from personal experience. Kamila Woźniak interprets *Josefína Rykrová's Autobiography* by Milada Součková as a 'labyrinth of memory', using concepts from memory studies. Finally, Sylva Fischerová focuses on the mythologies of communist dictatorship in the example of Lydia Korabelnikova, who worked at the Parizhskaya Kommuna shoe factory in Moscow and was celebrated

throughout the Eastern Bloc for conserving materials in the production of footwear. Interestingly — and, in the Barthesian context of the modern myth, significantly — her image in Czechoslovakia was that of a ‘shock-weaver’ who worked on several looms at the same time.

In **Critical Views**, Kateřina Smyčková reviews the first half of *Companion to Central and Eastern European Humanism, Volume 2: The Czech Lands*, edited by Lucie Storchová, Barbara Storchová takes a look at the first Czech monograph dedicated to Hans Christian Andersen by Helena Březinová, Václav Maidl comments on *Images of Life in Czech Literature* by Václav Vaněk, Andrea Králíková writes on the Czech translation of Jonathan Culler’s *Theory of the Lyric*, Klára Soukupová reflects on the publication *When Everybody’s a Critic: Investigation of the Semantics of Aesthetic Evaluation* by Pavel Zahrádka and Johana Kotišová, and the section closes with the above mentioned review of Neil Stewart’s monograph *Bohemiens im böhmischen Blätterwald. Die Zeitschrift Moderní revue und die Prager Moderne* by Lucie Merhautová.

Translation features the *laudatio* by Alfrun Kliems on the occasion of the awarding of the Otokar-Fischer-Prize to Stewart, followed by a translation of the chapter from *Bohemiens im böhmischen Blätterwald*, ‘Hlaváček and Kafka’, which presents a comparative interpretation of the prose poem ‘The Subtlety of Sadness’ by Karel Hlaváček and Franz Kafka’s *The Metamorphosis*, in the historical and conceptual context of decadence, and through the lens of Deleuze’s and Guattari’s notion of ‘minor literature’.

Red.